

UILENWERK GROEP

KNNV VOORNE-PUTTEN

2019

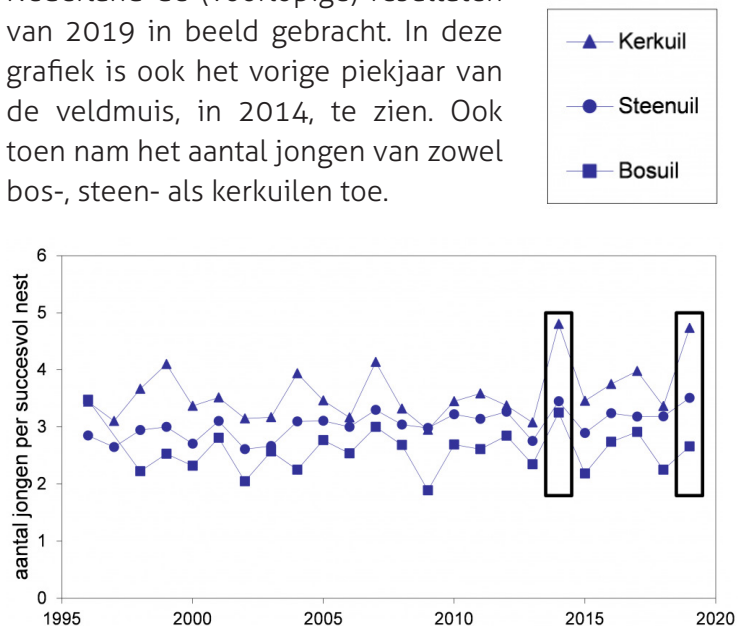
Mededeling 298
© Eveline van der Jagt

2019 gaat voor veel regio's de boeken in als een van de meest succesvolle kerkuilenjaren. Voor Voorne-Putten was het zelfs het beste jaar sinds de oprichting van de KNNV Uilenwerkgroep in 2011. De oorzaak van het hoge aantal kerkuilen was een zogenoemd 'piekjaar' van veldmuizen, het favoriete voedsel van de kerkuil. Vrouwtjes veldmuizen krijgen van maart tot oktober iedere maand een nieuwe worp van drie tot acht jongen. De jongen zijn na een maand al geslachtsrijp (De Zoogdiervereniging) en dus kunnen de aantallen snel oplopen. Uiteraard hebben meer soorten dan alleen de kerkuil voordeel van het grote aanbod veldmuizen. Zo zorgde de veldmuizenexplosie in Friesland voor tientallen broedende velduilen. In deze terugblik richten we ons echter op de kerkuil. Deze soort heeft door de inspanningen van de Uilenwerkgroep van de KNNV een behoorlijke groei meegemaakt op Voorne-Putten met 2019 als recordjaar.

Door het aanhoudende voedselaanbod van veldmuizen leggen kerkuilen vaak twee, soms drie broedsels in een jaar. Van de zeventien (bekende) broedlocaties op Voorne-Putten dit jaar waren er drie waar de uilen een succesvol tweede broedsel grootbrachten. Het totaal aantal van 69 jongen werd echter niet bereikt door deze drie tweede legfels, maar door het hoge aantal jongen uit alle legfels. In de afgelopen jaren zagen we dat niet alle gelegde eieren uitkwamen en dat niet alle nestjongen het redde tot het stadium van uitvliegen. Dat was dit jaar anders. Bij de meeste broedgevallen zagen we dat alle eieren uitkwamen en vervolgens alle jongen konden worden grootgebracht. Dit leidde tot een gemiddeld aantal van 4,15 jongen per nest, het hoogste sinds de start van de inventarisaties.

Tijdens nestkastcontroles verzamelen we gegevens over de uilenpopulatie op Voorne-Putten. Deze informatie wordt landelijk verzameld en ingevoerd via zogenoemde nestkaarten. Aan de hand van deze nestkaarten heeft Sovon Vogelonderzoek Nederland de (voorlopige) resultaten van 2019 in beeld gebracht. In deze grafiek is ook het vorige piekjaar van de veldmuis, in 2014, te zien. Ook toen nam het aantal jongen van zowel bos-, steen- als kerkuilen toe.

Bron: Sovon Vogelonderzoek Nederland

Van de 69 jongen konden we er 62 van een ring voorzien. Ook dit aantal is ruim twee keer hoger dan het vorige record. Door het ringen van kerkuilen komen we meer te weten over het vaak mysterieuze leven van deze soort. In 2019 kregen we terugmeldingen van negen van 'onze' kerkuilen uit onder andere Den Bommel, Burgh-Haamstede, Nieuwdorp, Sommelsdijk en Zundert. Helaas werden de meeste hiervan gemeld als verkeersslachtoffer, onder kerkuilen een van de grootste doodsoorzaken. Leukere terugmeldingen zijn die van gezonde uilen. Zo kwamen wij tijdens

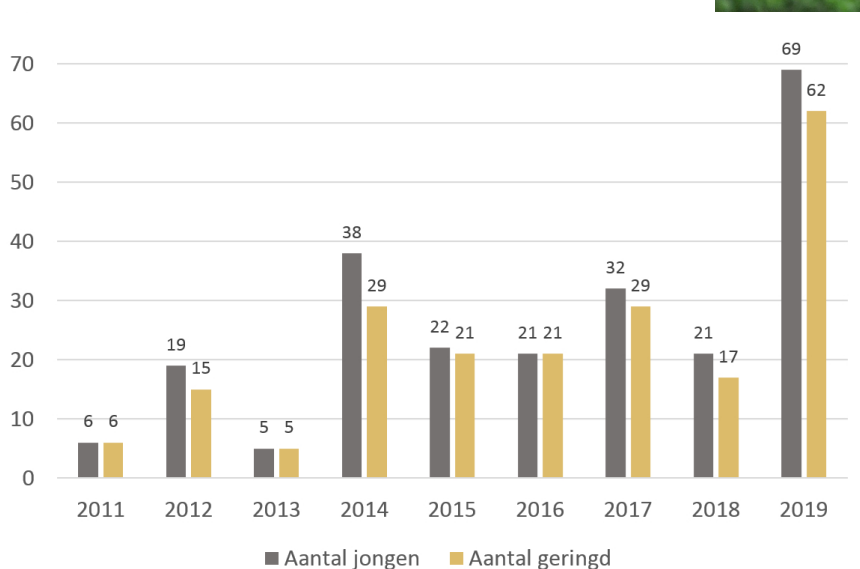
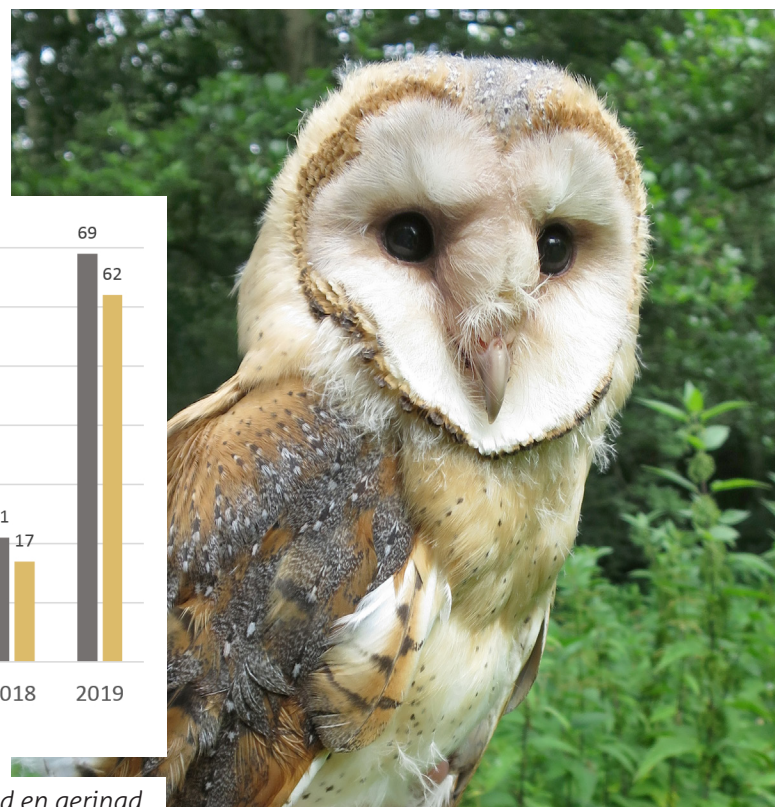

een nestkastcontrole in Spijkenisse een geringde uil tegen die in 2016 als nestjong in Rhoon was geringd. Nu had ze haar eigen nest op een van de drie broedlocaties waar dit jaar een tweede legsel werd grootgebracht. In een nestkast in Ouddorp werd door de Kerkuilenwerkgroep Goeree-Overflakkee een geringde uil gevonden die in 2017 als nestjong in Vierpolders was geringd. De meeste terugmeldingen van kerkuilen komen dus uit de buurt. De melding van een kerkuil die op Schiphol tegen een hek was gevlogen was dan ook de verste van het jaar. Hij was zes maanden eerder als nestjong geringd in Tinte.

Alhoewel het ringen van de vogels veel interessante informatie oplevert is het niet het doel waarvoor de Uilenwerkgroep is opgericht. Dit is voornamelijk het in kaart brengen en herstellen van de populatie kerkuilen op Voorne-Putten. Het plaatsen van nestkasten helpt daarbij, maar toch heeft de uil het uiteindelijk voor het zeggen. Ook dit jaar was er een aantal gevallen waar gekozen werd voor een broedplek buiten een nestkast. Hierdoor hebben we de jongen niet kunnen ringen, maar weten we wel dat er broedsucces is geweest.

Naast kerkuilen hebben we dit jaar op één locatie ook drie bosuilen kunnen ringen. Op een tweede locatie zijn vier bosuilen uitgevlogen voordat deze geringd konden worden.

Na een piekjaar vindt doorgaans door stress, voedselschaarste, regen, vorst, etc. een dip plaats in het aantal veldmuizen. Vervolgens stijgt in zo'n drie jaar tijd het aantal veldmuizen weer naar het volgende piekjaar. Het is dus afwachten hoe het komend jaar met de uilenstand op Voorne-Putten zal zijn. Hopelijk vinden alle uitgevlogen jongen van 2019 een eigen plek in een van de ruim honderd nestkasten verspreid over het eiland en komen we ze in 2020 weer tegen.

Aantal kerkuiljongen op Voorne-Putten sinds 2011, ongeringd en geringd.